

Raadsbesluit

Raadsvergadering: 18 februari 2021

Zaaknummer : 772594
Afdeling : Infra en Projecten
Portefeuillehouder : A.P. van der Have
Openbaarheid : Actief openbaar

ONDERWERP

Invoering Duurzaam Afvalbeleid 2020-2030

SAMENVATTING

De raad stemt in met het invoeren van het Duurzaam Afvalbeleid 2020-2030 in Heemstede en kiest hiermee voor het gefaseerd invoeren van 'omgekeerd inzamelen' in de hele gemeente. De raad stelt hiervoor het restant van € 1.321.500 van het krediet "invoering duurzaam afvalstelsel" beschikbaar. Op verzoek van de raad gaan laagbouw en hoogbouw gelijk in uitvoering. Met de invoering van het nieuwe afvalbeleid werken we toe naar een circulaire economie, verminderen we ons afval en streven we naar het behalen van de landelijke VANG-doelstelling. De voorbereiding start na vaststelling.

JURIDISCH EN BELEIDSKADER

Doelstellingen Landelijk Afvalbeheerplan 2017-2029 (LAP3) en Uitvoeringsprogramma VANG (Van Afval Naar Grondstof):

- reductie hoeveelheid restafval naar maximaal 100 kg per inwoner per jaar in 2020, en maximaal 30 kg per inwoner per jaar in 2025.
- verhogen van het (huishoudelijk) afvalscheidingspercentage naar 75% in 2020 (en uiteindelijk richting de 100%).

In de Nota Duurzaamheid 2020-2024 zijn deze doelstelling als volgt geformuleerd:

- In 2020 tot 75% afvalscheiding en maximaal 100 kg restafval per inwoner.
- In 2025 maximaal 30 kg restafval per inwoner.

BESLUIT B&W

1. De raad voor te stellen in te stemmen met het invoeren van het Duurzame Afvalbeleid 2020-2030 en te kiezen voor bronscheiding door middel van 'omgekeerd inzamelen';
2. De raad voor te stellen voor de transitieperiode, drie jaar, uit te gaan van de huidige heffingsgrondslag voor de afvalstoffenheffing (100 tikken/kleine rolcontainer of 200 tikken/grote rolcontainer);
3. De raad voor te stellen het restant van het krediet "invoering duurzaam afvalstelsel" van € 1.321.500 beschikbaar te stellen (€ 1.441.500 minus het voorbereidingskrediet van € 120.000);
4. De raad voor te stellen de kapitaallasten overeenkomstig de gefaseerde invoering in 3 jaar te verwerken in de meerjarenraming 2022-2025.
5. Dit besluit voorleggen aan de commissie Ruimte om advies te geven aan de raad (A-stuk).

Raadsbesluit

Raadsvergadering: 18 februari 2021

BESLUIT RAAD

De raad van de gemeente Heemstede;
gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 28 januari 2021;

besluit:

1. In te stemmen met het invoeren van het Duurzame Afvalbeleid 2020-2030 en te kiezen voor bronscheiding door middel van 'omgekeerd inzamelen'
2. Voor de transitieperiode, drie jaar, uit te gaan van de huidige heffingsgrondslag voor de afvalstoffenheffing (100 tikken/kleine rolcontainer of 200 tikken/grote rolcontainer);
3. Het restant van het krediet "duurzaam afvalbeleid" van € 1.321.500 beschikbaar te stellen (€ 1.441.500 minus het voorbereidingskrediet van € 120.000);
4. De kapitaallasten overeenkomstig de gefaseerde invoering in 3 jaar te verwerken in de meerjarenraming 2022-2025.

De raad voornoemd,

de griffier,

de voorzitter,

Raadsbesluit

Raadsvergadering: 18 februari 2021

AANLEIDING

Sinds 2016 is de gemeente Heemstede actief bezig met het terugdringen van de hoeveelheid afval binnen de gemeentegrenzen. Samen met Meerlanden zijn diverse scenario's doorgerekend die het voor Heemstede mogelijk zouden maken toe te werken naar het behalen van de landelijke VANG-doelstelling van maximaal 100 kilo restafval per persoon per jaar in 2020. In 2025 is het doel maximaal 30 kilo.

Bewonersenquête, afvalbattle (100-100-100) en bewonersavonden

Om de inwoners actief te betrekken bij deze keuze zijn diverse bijeenkomsten en activiteiten georganiseerd. Een bewonersenquête onder 1200 inwoners van heel Heemstede leverde op dat inwoners graag beter gefaciliteerd worden hun afval te scheiden en het ophalen van PMD aan huis in een rolemmer de voorkeur heeft. De deelnemers van de afvalbattle gaven de voorkeur aan omgekeerd inzamelen, meer informatie over de verschillende afvalstromen en beloning van goed (scheidings-) gedrag van afval. Bewonersavonden leverden vooral op dat inwoners willen meedenken met het nieuwe inzamelsysteem en gehoord willen worden.

Afvalproef in Merlenhoven zeer succesvol

Uiteindelijk is gekozen is om in Heemstede in de wijk Merlenhoven het systeem van omgekeerd inzamelen in de praktijk te testen. Hierbij werden 5 verzamelcontainers in de wijk geplaatst voor het wegbrengen van restafval en werd PMD ingezameld in de (bestaande) grijze rolemmer aan huis. Voor de bewoners uit deze wijk is speciaal een afvalwijzer samengesteld en is veel aandacht besteed aan communicatie door middel van bewonersbrieven, nieuwsbrieven en bewonersbijeenkomsten in de wijk. Hiermee konden inwoners wennen aan het nieuwe systeem en hun vragen stellen. De resultaten van de proef waren binnen 2 maanden al veelbelovend en na een half jaar was het aantal kilo's restafval gedaald van meer dan 200 kilo naar ongeveer 92/98 kilo.

Enquête gebruikers positief

Tijdens de uitvoering van de proef zijn 2 enquêtes gehouden onder de bewoners van Merlenhoven waarbij met name is gevraagd naar het gebruikersgemak van de nieuwe manier van inzamelen. Op de vraag hoe tevreden de inwoners zijn met de nieuwe afvalinzameling, antwoordt 30% heel tevreden en 45% tevreden. Neutraal is 11%. Op de vraag of inwoners volgens de nieuwe manier hun afval inzamelen antwoordt een kleine 98% ja. Beweegredenen om mee te doen met de nieuwe afvalinzameling zijn voor 51% voor het milieu, 23% omdat ik dat al deed, 15% omdat ik dat normaal vind en 11% omdat ik nu wel moet. De nieuwe manier van afvalscheiding zorgt bij 60% van de respondenten voor minder afval (zeer mee eens), en voor nog eens 27% mee eens. Op de vraag of het een goede zaak zou zijn wanneer deze manier van inzamelen van afval in de gehele gemeente zou worden ingevoerd, antwoordt 64% zeer mee eens, 24% mee eens en 9% neutraal.

Samenwerking met bewoners in een klankbordgroep

Uit de wijk Merlenhoven was voorafgaand aan de proef behoorlijk wat weerstand, met name omdat men zich niet voldoende gehoord voelde. Vooral de toevoeging van een derde container aan huis stuitte op veel weerstand. De gemeente is in gesprek gegaan en heeft samen met de inwoners de proef verbeterd. Gedurende de voorbereiding en uitvoering van de proef is deze groep mensen een klankbordgroep geworden. Door intensieve samenwerking hebben deze inwoners

Raadsbesluit

Raadsvergadering: 18 februari 2021

zich met hart en ziel ingezet om de proef te laten slagen en ook hun buurtgenoten positief te stimuleren maar ook aan te spreken op dingen die niet goed gingen. Hierdoor werd het een proef van de buurt zelf. In november werd de proef afgerond en gaf een enquête onder de bewoners van Merlenhoven een positief resultaat.

Eind 2019 geeft de gemeenteraad aan meer informatie te willen om een keuze te kunnen maken. Met dit doel wordt in februari 2020 een Expertavond georganiseerd specifiek gericht om meer inzicht te geven in de verschillen tussen bron- en nascheiding. Wanneer in juni 2020 het nieuwe afvalbeleid in commissie ruimte wordt besproken, geeft de commissie aan om aanvullende scenario's voor afvalinzameling uit te laten werken. Adviesbureau JMA werkt deze vraag uit. In oktober / november 2020 wordt het rapport opgeleverd en in een bijeenkomst toegelicht door JMA. Het scenario Leiderdorp wordt aanvullend toegevoegd aan het rapport. Bij de bespreking in de commissie ruimte wordt een uitwerking van een aanvullend scenario Haarlemmermeer gevraagd. In de behandeling in de raad van december 2020 wordt gevraagd om de doorrekening scenario Haarlemmermeer om naast het collegevoorstel te houden.

MOTIVERING

1.1 Met de invoering van Duurzaam Afvalbeleid werken we toe naar een circulaire economie en het behalen van de VANG-doelstellingen

De proef in de wijk Merlenhoven heeft aangetoond dat de nieuwe manier van inzamelen van afval inwoners stimuleert hun afval beter te scheiden en na te denken over het bewust voorkomen van afval. Invoering in heel Heemstede zal het aantal kilo's restafval aanzienlijk verminderen en de VANG-doelstelling van 100 kg benaderen. De opbouw van de tarifiering van de Afvalstoffenheffing kan een aanvullende stimulans zijn.

1.2 Vergelijk met systeem Haarlemmermeer leidt niet tot andere inzichten

JMA is voorzichtig met de te behalen vermindering van het restafval door middel van de uitrol van 'omgekeerd inzamelen' zonder diftar (als Merlenhoven). Het JMA rapport geeft aan het aantal kilo's restafval volgens de benchmark verlaagd kan worden tot 146 kilo. Zoals altijd bij een benchmark wordt er gebruik gemaakt van algemene gegevens die nooit helemaal identiek aan de Heemstedse situatie kunnen zijn. De benchmark geeft een nuttig beeld, vooral bedoeld om systemen met elkaar te vergelijken. Voor Heemstede is het voordeel dat de proef bij de laagbouw in Merlenhoven is gehouden die heeft concreet laten zien dat betrokken inwoners zich kunnen en willen inzetten op het gebied van afvalscheiding. Gecombineerd met goede communicatie en begeleiding lijkt het behalen van de VANG-doelstelling in onze gemeente mogelijk.

Raadsbesluit

Raadsvergadering: 18 februari 2021

1.3 Voorgestelde systeem Haarlemmermeer is zeer rigide

Het inzamelsysteem van de Haarlemmermeer is zeer strikt. In plaats van de mogelijkheid van het aanbieden van 480 liter restafval per maand gaat dit naar 80 liter per maand. Ter verbeelding; één KOMO-vuilniszak is 60 liter. Inmiddels wordt er gewerkt aan diverse veranderingen. De inzameling van restafval met een 80 liter container (1x per 4 weken inzameling) is inmiddels aangevuld met inzameling met een 140 liter voor bijvoorbeeld gezinnen. Ook de aanvullende container aan huis voor E (etensresten) is komen te vervallen. De GFT-bak wordt in plaats daarvan extra geleegd. Deze aanpassingen hebben direct effect op de kosten (omhoog) en het afvalscheidingspercentage (omlaag). Dit effect is door JMA doorgerekend in het bijgaand overzicht.

1.4 Effect op de afvalstoffenheffing is bij systeem Haarlemmermeer groter

Het systeem Omgekeerd Inzamelen (OI) Heemstede heeft als effect op de afvalstoffenheffing een bedrag van € 43.757 en een verhoging van de afvalstoffenheffing van € 3,60. Het 'versimpelde' systeem van de Haarlemmermeer zorgt voor extra kosten van € 57.346. Wanneer de aanpassingen en verwachte effecten in de gehele keten (bijvoorbeeld extra vervuiling grondstofstromen) worden meegenomen, bedragen de meerkosten € 106.127. Dit komt neer op het effect op de afvalstoffenheffing van 140% extra.

1.5 Kwaliteit grondstoffen

Door het verhogen van de service op grondstoffen (GFT, PMD) is het voor inwoners aantrekkelijker goed te scheiden. De ervaring elders laat zien dat het vermengen van restafval met de grondstoffen niet meer voorkomt dan anders. De ondergrondse container voor restafval is immers altijd beschikbaar, met relatief weinig moeite kan het restafval weggebracht worden

1.6 Afvalbewustzijn

Inwoners worden gestimuleerd om hun hoeveelheid restafval te beperken. Bij weinig restafval hoeven ze weinig afval weg te brengen / te verzamelen. Bij omgekeerd inzamelen is er een handelingsperspectief voor het verminderen van afvalstromen. Bij het systeem Haarlemmermeer kan aversie tegen het systeem ontstaan vanwege te strenge matregelen en gebrek aan afvalcapaciteit.

1.7 Inwoners wennen snel aan nieuwe inzameling

Uit de proef is gebleken dat inwoners snel wennen aan het nieuwe inzamelsysteem, elkaar daarbij ondersteunen en helpen. Binnen twee maanden deed het overgrote deel van de testwijk actief mee waardoor goede resultaten werden behaald. Bij de tussentijdse enquête gaf ruim 97% van de respondenten mee te doen aan de nieuwe inzameling.

2.1 Berekening afvalstoffenheffing voor de transitieperiode op basis van bestaande systeem

Voor de transitieperiode van drie jaar wordt voorgesteld het huidige systeem te blijven volgen en te zijner tijd voor de periode daarna de heffingsgrondslag opnieuw te bezien.

Raadsbesluit

Raadsvergadering: 18 februari 2021

3.1 Investering ondergrondse containers reeds opgenomen in investeringsplan 2020

Voor het uitrollen van het systeem van 'omgekeerd inzamelen' wordt gebruik gemaakt van ondergrondse containers voor restafval. Deze containers worden eigendom van de gemeente Heemstede. Samen met Meerlanden worden de containers verspreid over de diverse Heemsteedse wijken.

4.1 Uitrol laagbouw in combinatie met hoogbouw brengt extra kosten met zich mee

Tegelijk met de uitrol van het nieuwe inzamelsysteem voor de laagbouw, wordt deze uitrol ook voor de hoogbouw uitgevoerd. Vanuit de gemeenteraad is hier ook erg op aangedrongen. Voor hoogbouw is maatwerk noodzakelijk, omdat elke complex een andere inzameling kent. Om dit direct mee te nemen is aanvullend krediet voor extra inzet noodzakelijk. Dit wordt betrokken bij het krediet "invoer duurzaam afvalstelsel".

5.1 Reguliere investering wordt geïntegreerd in de invoering van het nieuwe beleid

In het huidige investeringsplan is reeds een budget beschikbaar voor vervanging van bestaande ondergrondse containers voor GFT en Restafval. Deze vervanging kan geïntegreerd worden in het voorliggende plan en zo efficiencyvoordelen opleveren door bijvoorbeeld inkoopvoordeel.

Raadsbesluit

Raadsvergadering: 18 februari 2021

FINANCIËN

Investeringsprogramma

Bij de voorjaarsnota 2020 is in het investeringsprogramma 2020 een investering "invoering duurzaam afvalstelsel" van € 1.441.500 opgenomen. Dit krediet is niet beschikbaar gesteld door de raad, behoudens een voorbereidingskrediet van € 120.000. In de begroting 2021 is cijfermatig zowel in de paragraaf lokale heffingen, onderdeel afvalstoffenheffing als in de meerjarenraming vanaf 2022 rekening gehouden met de kapitaallasten van de investering "invoering duurzaam afvalstelsel". Hierbij is tevens rekening gehouden met de gefaseerde invoering van 3 jaar. Ook bij de begroting 2021 is het krediet nog niet door de raad beschikbaar gesteld.

Woonlasten

Voorgesteld wordt om voor de transitieperiode, 3 jaar, uit te blijven gaan van de huidige heffingsgrondslag.

De huidige afvalstoffenheffing is gebaseerd op het aanbieden van de hoeveelheid restafval die is gekoppeld aan de grootte van de restafvalcontainer. Hoge afvalstoffenheffing is gebaseerd een restafvalcontainer van 240 liter, lage afvalstoffenheffing staat gelijk aan een restafvalcontainer van 120 / 140 liter. Waar er sprake is van het systeem met tikken of de gele huisvuilzakken is ook dit te herleiden naar de grootte van de restafvalcontainer, met respectievelijk 200 of 100 tikken (inwerpen in ondergrondse container) per jaar.

Bij de in 3 jaar gefaseerde invoering van het duurzaam afvalstelsel zijn de (geraamde) tarieven bij een ongewijzigde grondslag en geen rekening houdend met factoren als prijsstijgingen, daling grondstofopbrengsten etc. als volgt:

	2021	2022	2023	2024
100 tikken of kleine restafvalcontainer	285,43	291,62	295,40	298,58
200 tikken of grote restafvalcontainer	356,78	364,52	369,25	373,23

Zodra het nieuwe systeem is doorgevoerd is het goed om opnieuw te kijken naar de heffingsgrondslag. Juist vanwege de gefaseerde invoering van het systeem is dat het goede moment. Het is niet gewenst om gedurende de transitieperiode twee systemen naast elkaar te hanteren.

De tarieven voor 2021 zijn vastgesteld bij de begroting (november) en de belastingverordeningen (december).

Raadsbesluit

Raadsvergadering: 18 februari 2021

UITVOERING

De uitrol van de nieuwe inzameling van afval zal gedurende drie jaar worden gepland.

PARTICIPATIE EN COMMUNICATIE

Net als tijdens de uitvoering van de proef in Merlenhoven willen we samen met inwoners van de wijken de uitvoering vorm geven. Leden van de klankbordgroep Merlenhoven hebben aangegeven als ambassadeur voor het 'omgekeerd inzamelen' op te willen treden om inwoners van andere wijken inzicht te geven in de aanpassingen die noodzakelijk zijn om de nieuwe inzameling tot een succes te maken. Door de wijkwijze aanpak is er voldoende tijd om inwoners persoonlijk te benaderen en hen mee te nemen in het veranderproces. Het ontstaan van klankbordgroepen per wijk zou een mooie uitkomst zijn van deze aanpak.

Communicatie in deze uitrol is enorm belangrijk. Het opstellen van een duidelijke communicatieplan zal aan het begin van de uitrol worden gedaan. Het ontwikkelen van communicatiemiddelen gedurende het proces geeft inwoners inzicht in wat er van hen wordt verlangd en waar inwoners hulp bij kunnen krijgen. De organisatie van bewonersbijeenkomsten zal inwoners persoonlijk betrekken bij de aanpassing.

DUURZAAMHEID

Het behalen van de landelijke VANG-doelstelling is onderschreven in de Nota Duurzaamheid van de gemeente Heemstede en draagt bij aan een duurzame en circulaire samenleving.

Circulair inkopen

Met de inkoop van producten en diensten sluiten we aan bij Meerlanden. Meerlanden is bezig met het verduurzamen van de inkoop. Zij gebruiken een checklist aan de hand waarvan de producten, diensten of werken die worden ingekocht worden getoetst op circulariteit en duurzaamheid. De checklist is opgedeeld in vier onderwerpen. Ten eerste grondstoffen. Wordt het product duurzaam geproduceerd? Het tweede onderwerp is samenwerking. Kan er gezamenlijk met partners lokaal worden ingekocht? Sociaal inkopen is het derde onderwerp. Kunnen mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt worden ingezet. En kan met de inkoop innovatie worden gestimuleerd. Deze checklist is ook gehanteerd bij de aanbesteding van nieuwe inzamelmiddelen. Hierdoor zijn alle nieuwe rolcontainers gemaakt van 100% gerecycled plastic en zijn ze na gebruik weer 100% recyclebaar.

BIJLAGEN

Nota Duurzaam Afvalbeleid 2020-2030

Aanvullende onderzoek Duurzaam Afvalbeleid (JMA)

Inhoudelijke reactie college op rapport JMA

Matrix vergelijking 'Omgekeerd inzamelen' - 'systeem Haarlemmermeer' (JMA)

Toelichting bij de matrix (JMA)